

ЗЮКОВ

Олег Леонідович —
доктор медичних наук,
професор, заступник директора
Державної наукової установи
«Центр інноваційних технологій
охорони здоров'я» Державного
управління справами

НАУКА І ПРАКТИКА ЗАРАДИ ЗДОРОВ'Я: ДОСВІД СПІВПРАЦІ ДНУ «ЦЕНТР ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я» ДУС З УСТАНОВАМИ НАН УКРАЇНИ

Шановний Анатолію Глібовичу!

Шановні члени Президії!

Шановні колеги!

Уже понад століття Державна наукова установа «Центр інноваційних технологій охорони здоров'я» Державного управління справами (ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС) є активним учасником розбудови медичного і наукового простору України. Починаючи як заклад охорони здоров'я, з часом установа набула статусу наукової і протягом останніх 15 років перетворилася на міждисциплінарний центр, у якому клінічна практика, наукові дослідження та освітні ініціативи функціонують як єдина інтегрована система.

Сучасна інфраструктура, новітнє обладнання та філософія персоніфікованої медицини створили передумови для впровадження підходів, що ґрунтуються на тісному поєднанні наукових розробок з практичним досвідом.

Для нашого колективу участь у роботі Загальних зборів Національної академії наук України стала не лише почесною подією, а й черговим підтвердженням глибоких зв'язків між ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС та провідною науковою організацією країни. Ці зв'язки — не просто формальні, вони наповнені змістом щоденної співпраці, спільних досліджень, розробок та впроваджень, які визначають нову якість медичної науки в Україні.

Від самого початку нашої наукової діяльності ми активно співпрацюємо з науковими установами НАН України. У 2016 р. наші робочі стосунки було офіційно оформлено через підписання Угоди про наукове і науково-технічне співробітництво між Державною науковою установою «Центр інноваційних технологій охорони здоров'я» Державного управління справами та Національною академією наук України.

Зокрема, разом з Інститутом біохімії ім. О.В. Палладіна НАН України, Інститутом фізики напівпровідників імені В.Є. Лашкарьова НАН України, Інститутом молекулярної біології та генетики НАН України та Інститутом хімії поверхні ім. О.О. Чуйка НАН України ми розробили методiku визначення сумісності імплантатів методом атомно-силової мікроскопії. Ці результати становили основу монографії, присвяченої вирішенню проблеми біосумісності імплантатів.

Спільно з Інститутом хімії високомолекулярних сполук НАН України ми провели доклінічне тестування нових полімерних матеріалів для покриття металевих стентів, а разом з Інститутом металофізики ім. Г.В. Курдюмова НАН України та Інститутом фізики НАН України вивчали функціонально-структурний стан імплантатів до і після встановлення, провели клінічні дослідження в галузі ортопедії, зокрема з добору індивідуально сумісних імплантатів, що критично важливо сьогодні, в умовах воєнного часу. За результатами цих досліджень один із наших співробітників успішно захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Разом із науковцями Інституту магнетизму імені В.Г. Бар'яхтара НАН України ми досліджували причини розриву атеросклеротичних бляшок у судинах, що має важливе значення для запобігання серцево-судинним подіям.

Наші клініцисти брали участь у випробуванні препаратів, розроблених в Інституті фізіології ім. О.О. Богомольця НАН України, зокрема кверцетину для лікування ішемічної хвороби серця на догоспітальному етапі.

Дуже плідне наукове партнерство склалося у нас з Інститутом інформаційних технологій та систем НАН України. Так, ми апробували комплексні методики реабілітації після інсульту із застосуванням у неврологічній практиці апарата електростимуляції «Тренар-01». Крім того, ми довели доцільність використання методу фазаграфії для раннього виявлення серцево-судинних захворювань на етапі первинної медичної допомоги, а також для проведення моніторингу під час анестезіологічного забез-

печення в серцево-судинній хірургії. За результатами цих досліджень також було захищено дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Окремо слід відзначити нашу співпрацю з Інститутом кібернетики імені В.М. Глушкова НАН України. Ми отримали дані, які засвідчили цінність та ефективність застосування розробленого науковими співробітниками Інституту програмно-апаратного комплексу «Оракул». Після апробації цей комплекс впроваджено в медичну практику в програмах реабілітації пацієнтів у поєднанні з нашими власними методиками дихально-медитативної релаксації. Комплекс «Оракул» дозволяє здійснювати глибокий аналіз стану серцево-судинної системи та психоемоційного здоров'я пацієнта, причому видає результати в доступній і наочній формі.

За допомогою програмно-апаратного комплексу «Оракул» було встановлено особливості перебігу серцево-судинних захворювань і психоемоційних розладів в учасників бойових дій, що дає змогу розробляти персоналізовані підходи до їхньої реабілітації. Наші фахівці разом із науковими співробітниками Інституту кібернетики проводять також навчання офіцерів з використання цих технік у польових умовах.

Протягом останніх двох років сформувався ще один перспективний напрям нашої співпраці з науковцями НАН України, пов'язаний з розробленням системи багатofакторного прогнозування перебігу найпоширеніших неінфекційних захворювань, насамперед серцево-судинних та онкологічних. Йдеться про застосування засобів штучного інтелекту під час оцінювання ризиків виникнення і розвитку цих хвороб серед дорослого населення.

Розпочато створення технології діагностики серцево-судинних подій на ранній стадії та прогнозування їх перебігу з метою оптимізації прийняття клінічних рішень щодо вибору адекватної діагностики та лікування. Насамперед йдеться про серцево-судинні захворювання в гострій фазі (інфаркт міокарда та інсульт) та оцінювання ризиків смерті від них. Сподіваємося, а точніше — впевнені, що ця технологія

посяде належне місце у професійній діяльності лікарів як первинної, так і спеціалізованої допомоги.

Слід зазначити, що цей напрям нашої співпраці з установами НАН України відповідає сучасній стратегії розбудови системи громадського здоров'я в Україні, передусім це стосується створення системи моніторингу здоров'я населення на основі стратифікації пацієнтів на групи для раннього виявлення хронічних неінфекційних захворювань та охоплення програмами профілактики.

Серед важливих подій, які варто відзначити в контексті розвитку наукового діалогу, є нещодавній візит до України головного редактора одного з найавторитетніших і найстаріших медичних наукових видань світу — журналу *The Lancet* — професора Річарда Хортон. Цей візит став можливим завдяки ініціативі співробітників Інституту кібернетики імені В.М. Глушкова НАН України і відбувся в атмосфері відкритої міждисциплінарної співпраці.

Під час свого перебування в Києві професор Хортон відвідав нашу установу — ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС, де зустрівся з фахівцями Центру та науковцями Інституту кібернетики. Ця зустріч засвідчила зростаючу зацікавленість міжнародної наукової спільноти у потенціалі українських досліджень, а також відкрила нові

перспективи для діалогу на перетині медицини, біоінформатики та кібернетики.

Звертаючись до присутніх, професор Хортон висловив надзвичайно важливу думку, яка прозвучала як заклик і водночас як визнання: *«Українські науковці мають говорити у світовій науковій спільноті голосніше, бо вони того варті»*. Ці слова резонують не лише з прагненням до наукової інтеграції, а й з вірою в інтелектуальний потенціал української науки, який, заявивши про себе, має бути почутим у глобальному контексті.

Отже, можна впевнено говорити, що результати співпраці ДНУ «Центр інноваційних технологій охорони здоров'я» ДУС з Національною академією наук України сприяють розвитку медичної науки та збереженню й зміцненню здоров'я населення. Ми чітко усвідомлюємо нашу спільну відповідальність за якість наукових досліджень і їхній кінцевий результат — здоров'я наших громадян.

Дякую за увагу!

Цей виступ підготовлено колективом авторів у складі директора ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС доктора медичних наук, академіка НАМН України Д.Д. Дячука, доктора медичних наук, професора О.Л. Зюкова і доктора медичних наук, професора Ю.Б. Яценка.

Oleg L. Zyukov

State Institution of Science "Center of Innovative Healthcare Technologies" State Administrative Department, Kyiv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1190-2571>

SCIENCE AND PRACTICE FOR HEALTH: EXPERIENCE OF COOPERATION
BETWEEN THE CENTER FOR INNOVATIVE HEALTHCARE TECHNOLOGIES
AND INSTITUTIONS OF THE NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES OF UKRAINE

Speech at the session of the General Meeting of the National Academy of Sciences of Ukraine, April 30, 2025

Cite this article: Zyukov O.L. Science and practice for health: experience of cooperation between the Center for Innovative Healthcare Technologies and institutions of the National Academy of Sciences of Ukraine (speech at the session of the General Meeting of the National Academy of Sciences of Ukraine, April 30, 2025). *Visn. Nac. Akad. Nauk Ukr.* 2025. (6): 60—62. <https://doi.org/10.15407/visn2025.06.060>